

Pogłębione pytania o aktualne zagadnienia gospodarcze oraz wpływ wojny w Ukrainie na koniunkturę – oceny i oczekiwania

Aneks do publikacji „Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach 2000-2023 (styczeń 2023)”.

Spis treści

Spis treści	1
Synteza	2
PROCESY CENOWE	3
Wykres 1. Ceny usług/materiałów/surowców w najbliższym okresie	3
Wykres 2. Czynniki wpływające na wzrost kosztów funkcjonowania firmy	4
Wykres 3. Wpływ zmian w warunkach finansowania przedsiębiorstwa na decyzje inwestycyjne, produkcję/sprzedaż i zatrudnienie.....	5
WPŁYW WOJNY W UKRAINIE	6
Wykres 4. Negatywne skutki wojny w Ukrainie i jej konsekwencje.....	6
Wykres 5. Zaobserwowane negatywne skutki wojny w Ukrainie w ostatnim miesiącu	7
Wykres 6. Wpływ wojny na zatrudnienie pracowników z Ukrainy	8
Formularz bieżącej edycji badania.....	9
Uwagi metodologiczne	11

Synteza

W styczniowym, rozszerzonym badaniu koniunktury pytania dotyczyły negatywnych skutków wojny w Ukrainie oraz procesów cenowych. Zestaw pytań o procesy cenowe był poprzednio zadawany w październiku ub.r. Wyniki badań ankietowych wskazują, że przeważa przekonanie o wolniejszej dynamice wzrostu cen. Na szczególne podkreślenie zasługują następujące kwestie:

Procesy cenowe

- **W porównaniu z badaniami z października ub.r., we wszystkich sektorach gospodarki wyraźnie spadł odsetek podmiotów spodziewających się, że ceny usług, materiałów i surowców zarówno w krótkim okresie (najbliższe 1-3 miesiące), jak i dłuższym (najbliższe 12 miesięcy) wzrosną szybciej.** W podziale na sektory gospodarki, w przypadku krótkiego okresu (najbliższe 1-3 miesiące) zauważalne jest to szczególnie w usługach (spadek wskazań o 24,7 p.proc.), a w przypadku okresu dłuższego (najbliższe 12 miesięcy) w handlu detalicznym (spadek wskazań o 19,1 p.proc.). Dla przewidywań w krótkim okresie najbardziej widoczny spadek wystąpił w sekcji finanse i ubezpieczenia (spadek wskazań o 38,4 p.proc.), natomiast dla przewidywań w dłuższym okresie w jednostkach handlu detalicznego z branży żywność (spadek wskazań o 34,4 p.proc.).
- **Wśród czynników wpływających na wzrost kosztów funkcjonowania firmy dominują, podobnie jak w poprzedniej edycji badania, wskazania na ceny energii i paliw oraz koszty zatrudnienia.** W przypadku jednostek handlu hurtowego, detalicznego oraz przetwórstwa przemysłowego wzrósł odsetek wskazań na rosnące koszty zatrudnienia (odpowiednio o 13,3 p.proc., 10,8 p.proc. i 6,7 p.proc.), a w budownictwie i usługach utrzymał się poziom z października ub.r. Najbardziej wyraźny wzrost wskazań – analizując na bardziej szczegółowym poziomie dezagregacji danych - na ten wariant odpowiedzi wystąpił w przypadku jednostek handlu detalicznego o liczbie pracujących 250 i więcej osób (wzrost o 17,9 p.proc.).
- **Zmiany warunków finansowania przedsiębiorstwa wpływają przede wszystkim na odłożenie decyzji inwestycyjnych oraz w nieco mniejszym stopniu na ograniczenie zatrudnienia oraz produkcji/sprzedaży.** Na odłożenie decyzji inwestycyjnych wskazuje od 28,6% jednostek w usługach do 46,2% przedsiębiorstw budowlanych, jednak w większości przypadków procent wskazań na ten wariant odpowiedzi jest niższy niż w październiku ub.r. W porównaniu z poprzednią edycją badania najbardziej wyraźny spadek wskazań na ten wariant odpowiedzi wystąpił w jednostkach handlu detalicznego o liczbie pracujących od 10 do 49 osób (spadek o 22,2 p.proc.).

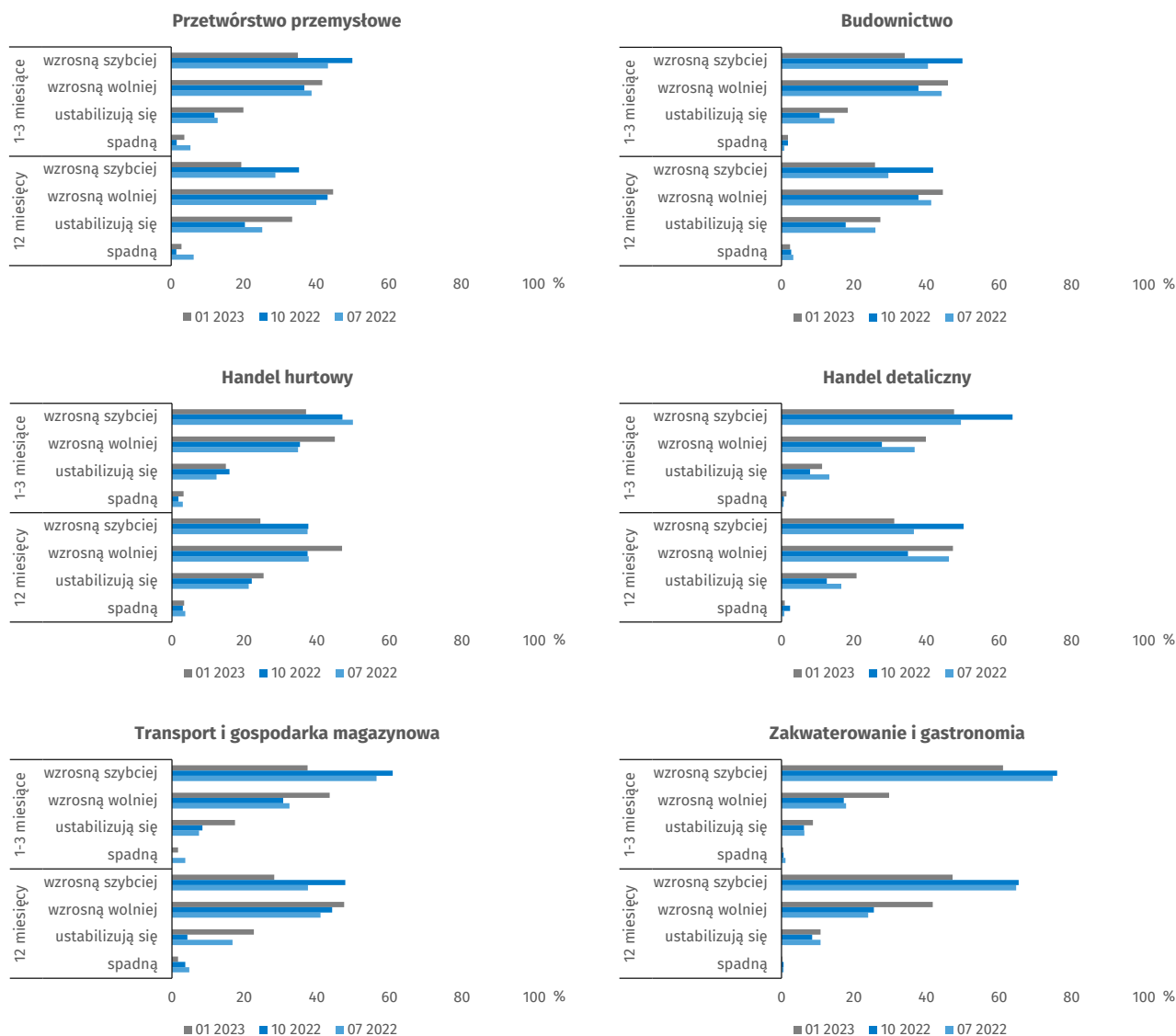
Wpływ wojny w Ukrainie

- **W porównaniu z badaniami sprzed miesiąca, w styczniu br. wystąpiły zróżnicowane zmiany w ocenie doświadczeń negatywnych skutków wojny w Ukrainie przez ankietowane przedsiębiorstwa.** W podziale na sektory gospodarki wyraźniejszy spadek wskazań na poważne i zagrażające stabilności firmy skutki wojny wystąpił w przypadku jednostek handlu detalicznego i hurtowego (spadek odpowiednio o 7,7 p.proc. i 4,6 p.proc.). Największe pogorszenie sytuacji nastąpiło wśród podmiotów budowlanych o liczbie pracujących 250 i więcej osób (wzrost wskazań na poważne i zagrażające stabilności firmy skutki wojny o 14,5 p.proc.).
- **Najważniejszym negatywnym skutkiem wojny w Ukrainie wskazywanym przez ankietowanych jest nadal wzrost kosztów.** W porównaniu z grudniowymi badaniami, nie zanotowano jednak wyraźniejszego wzrostu wskazań na ten problem w żadnym z sektorów gospodarki, natomiast spadek wystąpił w przypadku jednostek handlu hurtowego i detalicznego (spadek wskazań odpowiednio o 5,9 p.proc. i 4,6 p.proc. w porównaniu z ubiegłym miesiącem). Najbardziej znaczący spadek w tym zakresie zauważyć można w jednostkach handlu detalicznego z branży pojazdy samochodowe¹ oraz branży żywność (spadek odpowiednio o 18,7 p.proc. i 15,3 p.proc. w porównaniu z ubiegłym miesiącem).
- **W przypadku przedsiębiorstw zatrudniających obywateli Ukrainy, w większości sektorów gospodarki sytuacja w odniesieniu do problemu ich odpływu lub napływu jest zbliżona do zgłaszanej przed miesiącem.** Odsetek odpowiedzi zarówno w przypadku odpływu, jak i napływu pracowników z Ukrainy utrzymuje się na zbliżonym poziomie w budownictwie, handlu hurtowym i usługach, spadł on jednak znacząco w handlu detalicznym (w przypadku odpływu o 7,9 p.proc. a napływu o 7,2 p.proc.). Największe zmiany zauważyć można jednak w sekcji zakwaterowanie i gastronomia, gdzie wystąpił spadek wskazań na odpływ pracowników o 24,0 p.proc. oraz na napływ o 22,4 p.proc.

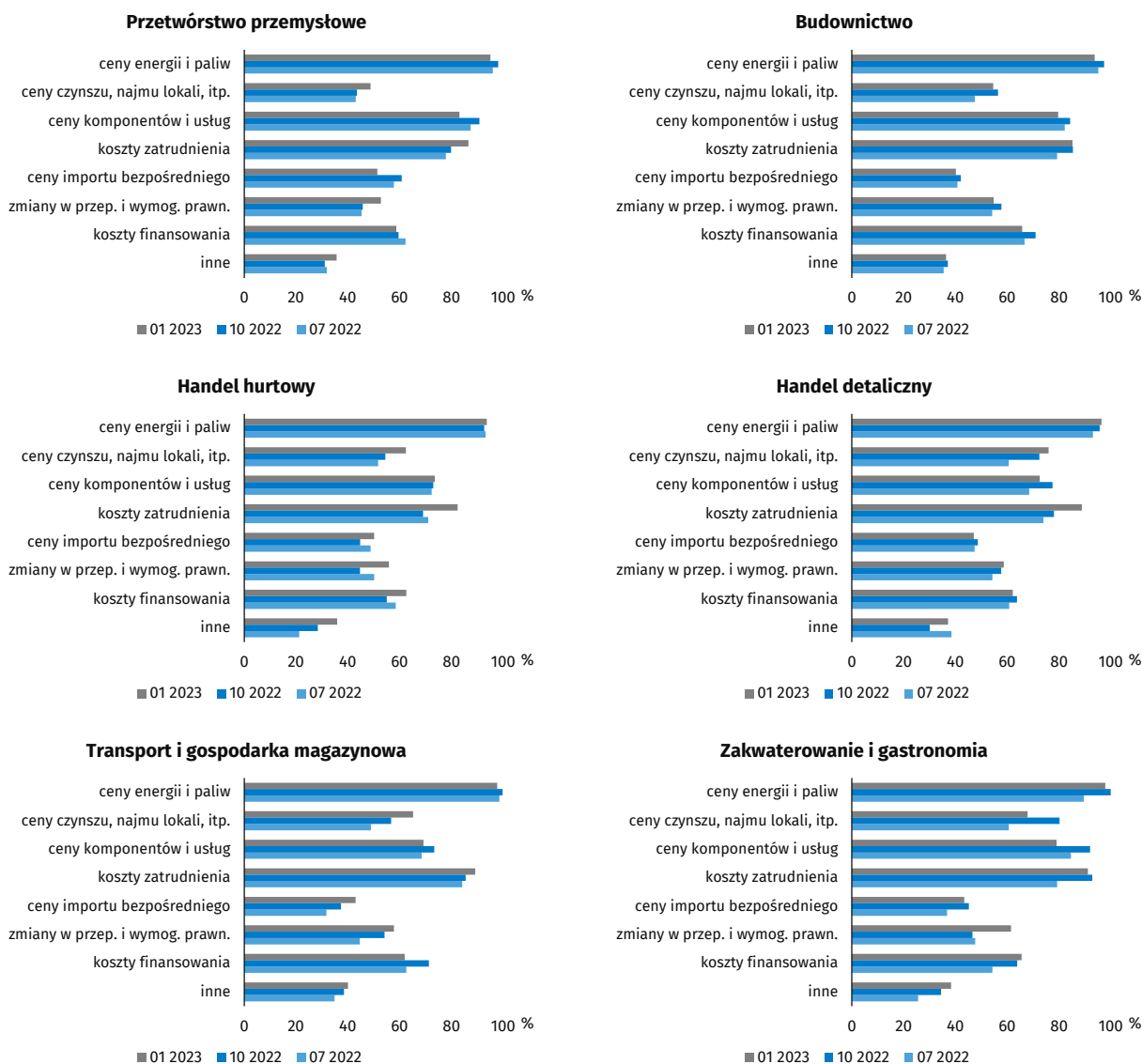
¹ Obejmuje jednostki należące wg PKD2007 do działu 45 sekcji G, prowadzące działalność z zakresu sprzedaży, naprawy i konserwacji pojazdów samochodowych.

PROCESY CENOWE

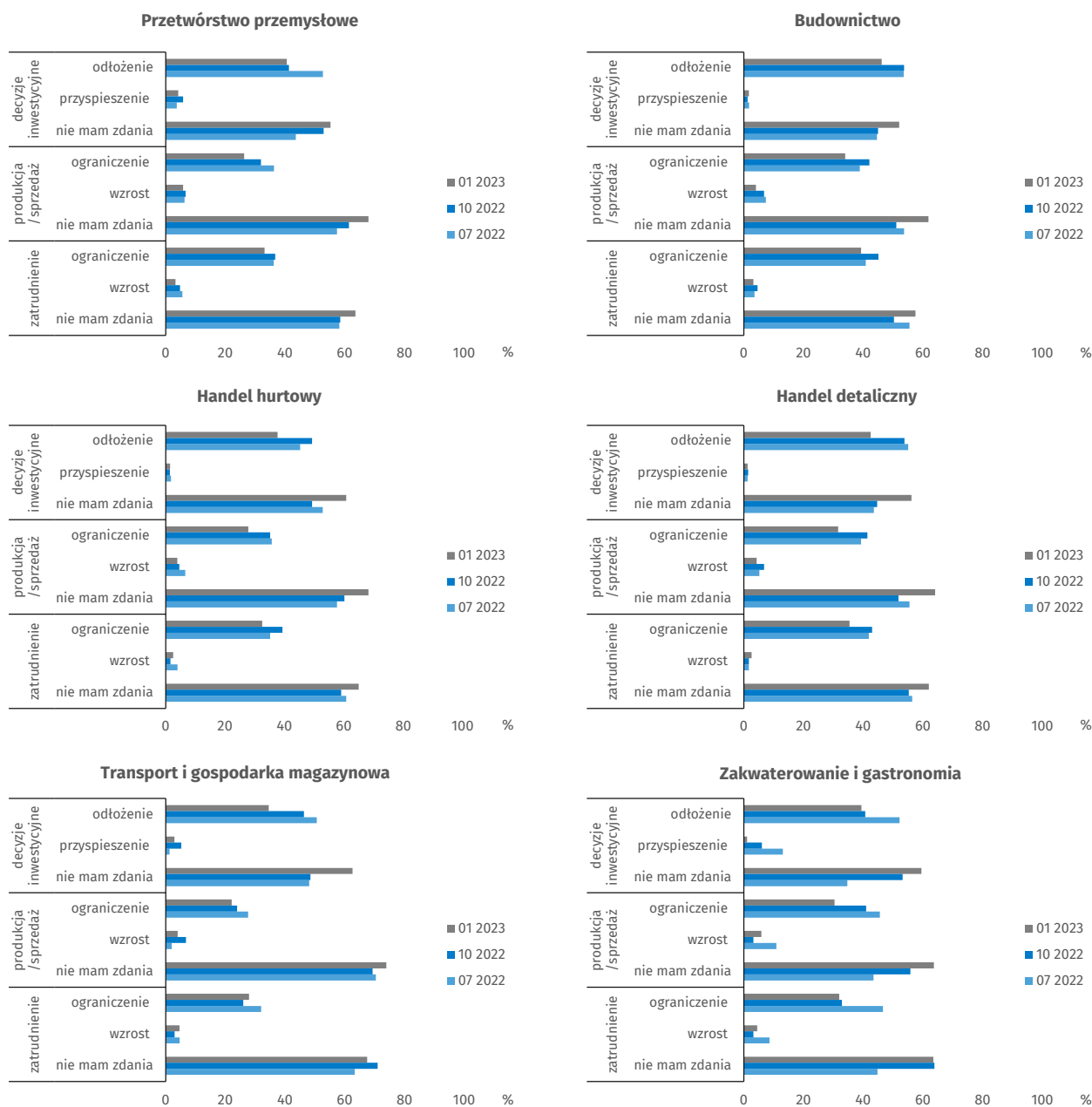
Wykres 1. Ceny usług/materiałów/surowców w najbliższym okresie

Wykres 2. Czynniki wpływające na wzrost kosztów funkcjonowania firmy

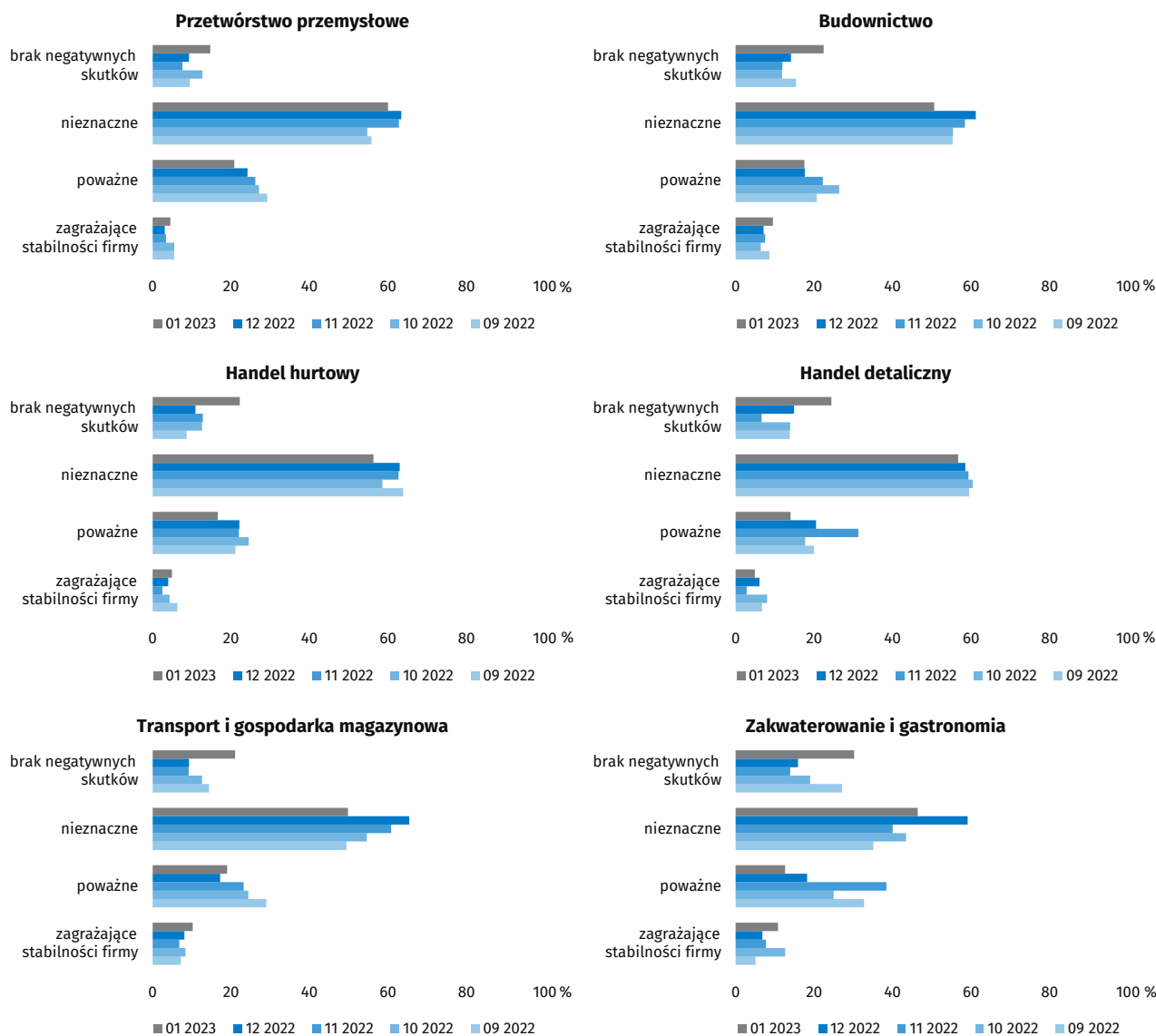

Wykres 3. Wpływ zmian w warunkach finansowania przedsiębiorstwa na decyzje inwestycyjne, produkcję/sprzedaż i zatrudnienie

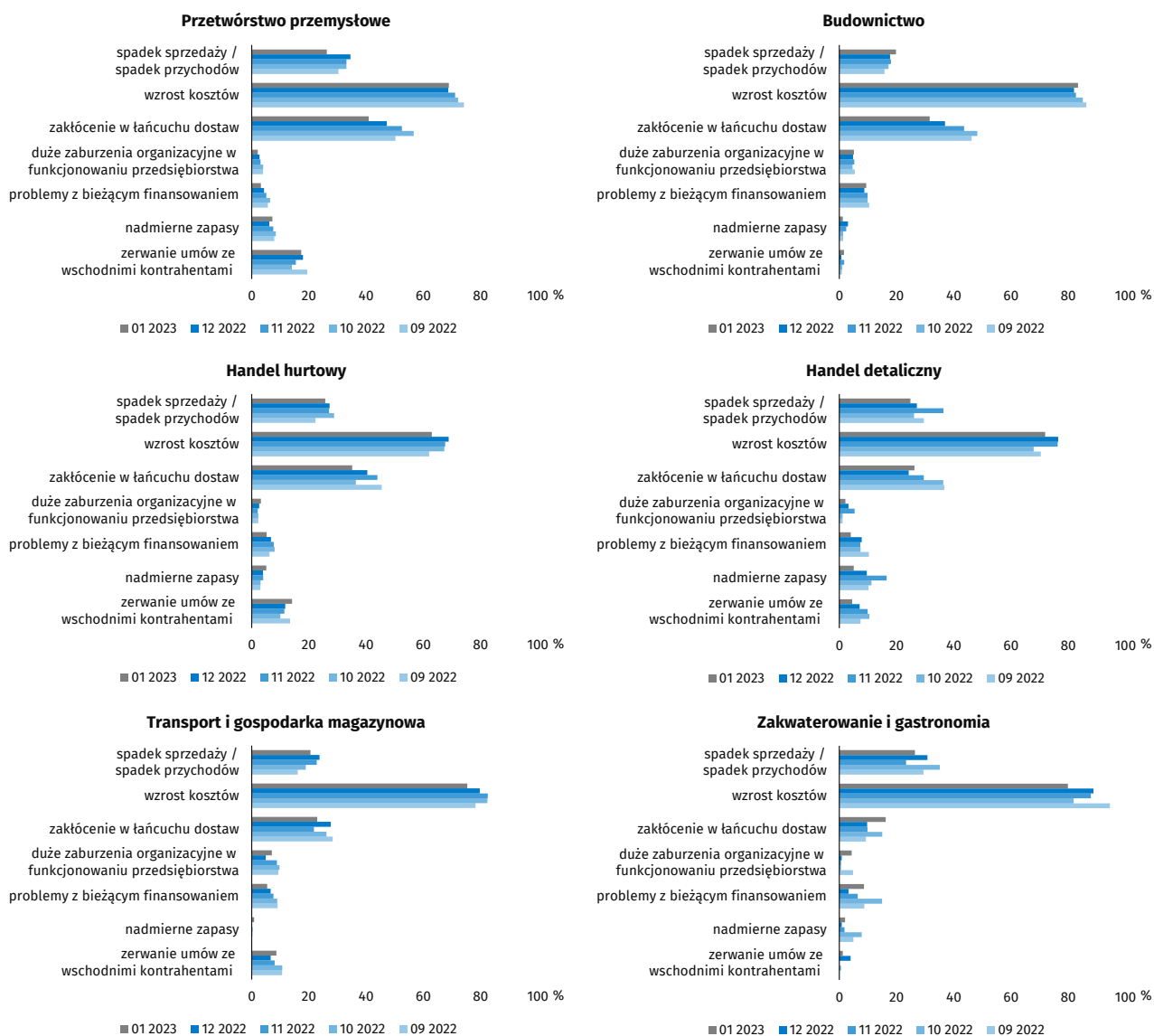

WPŁYW WOJNY W UKRAINIE

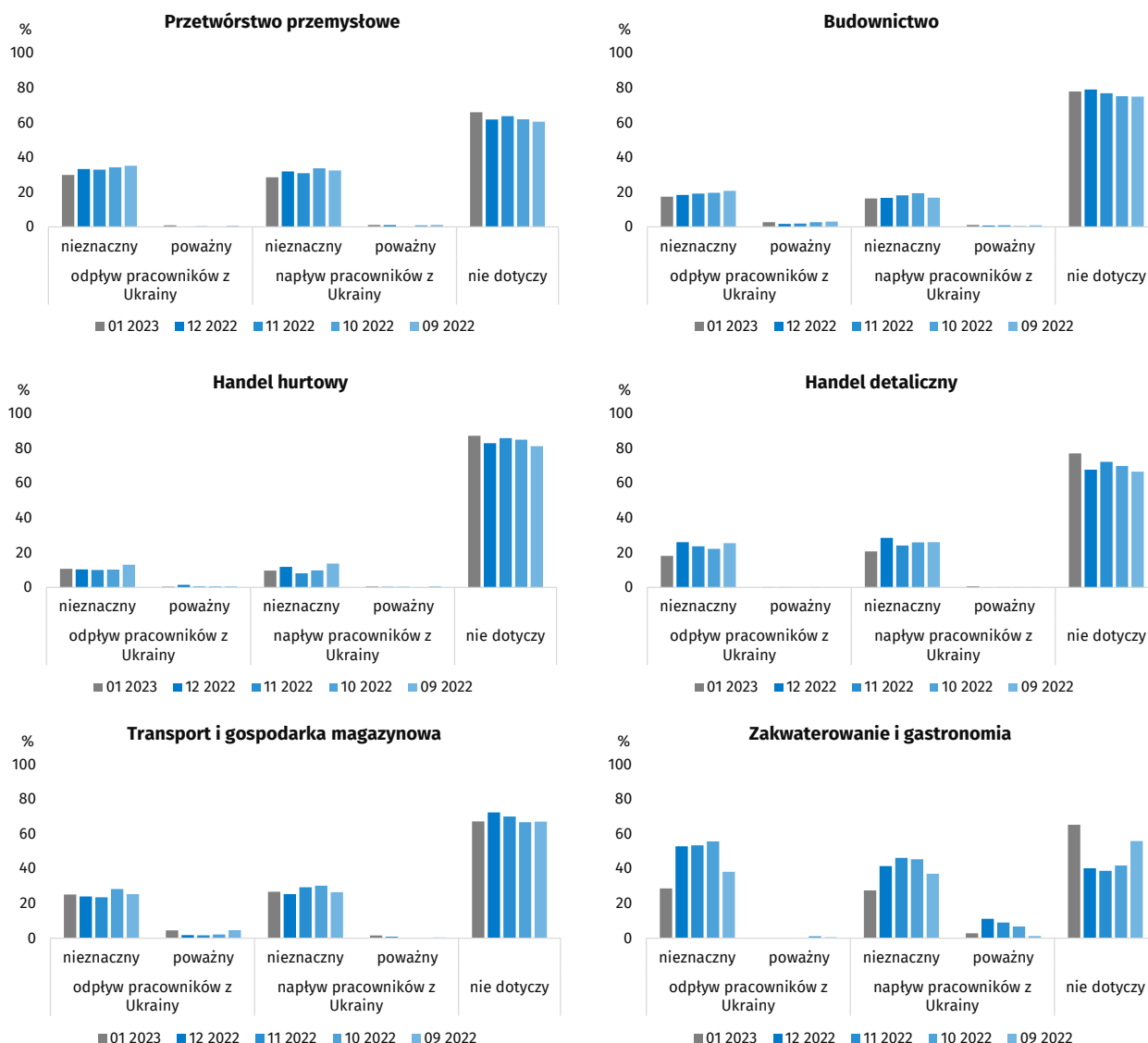
Wykres 4. Negatywne skutki wojny w Ukrainie i jej konsekwencje

Wykres 5. Zaobserwowane negatywne skutki wojny w Ukrainie w ostatnim miesiącu

Wykres 6. Wpływ wojny na zatrudnienie pracowników z Ukrainy

Formularz bieżącej edycji badania

Wpływ wojny w Ukrainie

1. **Negatywne skutki wojny w Ukrainie i jej konsekwencje dla prowadzonej przez Państwa firmę działalności gospodarczej będą w bieżącym miesiącu:**

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź

1. nieznaczące
2. poważne
3. zagrażające stabilności firmy
4. brak negatywnych skutków

2. **Z zaobserwowanych w ostatnim miesiącu negatywnych skutków wojny w Ukrainie najbardziej do Państwa firmy odnoszą się:**

Proszę zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi

1. spadek sprzedaży – spadek przychodów
2. wzrost kosztów
3. zakłócenie w łańcuchu dostaw
4. duże zaburzenia organizacyjne w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa
5. problemy z bieżącym finansowaniem
6. nadmierne zapasy
7. zerwanie umów ze wschodnimi kontrahentami

3. **Jeżeli w Państwa firmie są zatrudnieni pracownicy z Ukrainy, to czy w związku z wojną w Ukrainie zaobserwowali Państwo w ubiegłym miesiącu:**

Dopuszczalne jest równoczesne zaznaczenie po jednej odpowiedzi dla każdego z wariantów („odpływ” tj. odejście z pracy z powodu wojny oraz „napływ” tj. zatrudnienie nowych pracowników).

W przypadku, gdy firma nie zatrudnia pracowników z Ukrainy lub nie zaobserwowała w ubiegłym miesiącu ich „odpływu” czy „napływu”, proszę zaznaczyć odpowiedź „nie dotyczy”.

1. odpływ pracowników z Ukrainy
 - 1.1. nieznaczący
 - 1.2. poważny
2. napływ pracowników z Ukrainy
 - 2.1. nieznaczący
 - 2.2. poważny
3. nie dotyczy

Procesy cenowe

4. **Jak Państwa zdaniem kształtować się będą ceny usług/materiałów/surowców wykorzystywanych przez Państwa firmę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej?**

w krótkim okresie (1-3 miesiące) - w porównaniu z aktualną sytuacją:

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź

1. wzrosną szybciej
2. wzrosną wolniej
3. ustabilizują się
4. spadną

w dłuższym okresie (najbliższe 12 miesięcy) - w porównaniu z aktualną sytuacją:

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź

1. wzrosną szybciej
2. wzrosną wolniej
3. ustabilizują się
4. spadną

5. Które z poniższych czynników w największym stopniu wpłyną na koszty funkcjonowania Państwa firmy w okresie najbliższego kwartału:

Proszę zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi

	wzrost kosztów	spadek kosztów
1. ceny energii i paliw	☐	☐
2. ceny czynszu, najmu lokali, itp.	☐	☐
3. ceny komponentów i usług	☐	☐
4. koszty zatrudnienia	☐	☐
5. ceny importu bezpośredniego	☐	☐
6. zmiany w przepisach i wymogach prawnych	☐	☐
7. koszty finansowania (kredyty, pożyczki, itp.)	☐	☐
8. inne	☐	☐

6. Czy obserwowane i przewidywane zmiany w warunkach finansowania przedsiębiorstwa (koszty kredytów bankowych i ich dostępność, kredyt kupiecki, odroczone płatności, itp.) spowodują, w najbliższych 12 miesiącach, w przypadku:

Proszę zaznaczyć po jednej odpowiedzi w każdym z wariantów

1. decyzji inwestycyjnych	☐ odłożenie	☐ przyspieszenie	☐ nie mam zdania
2. produkcji/sprzedaży	☐ ograniczenie	☐ wzrost	☐ nie mam zdania
3. zatrudnienia	☐ ograniczenie	☐ wzrost	☐ nie mam zdania

Uwagi metodologiczne

Do badania koniunktury gospodarczej – od badania za kwiecień 2020 r. – dołączany jest dodatkowy moduł. Uzyskane dane dostarczają – równoległe z wynikami standardowej części badania – bieżących ocen skutków wojny w Ukrainie dla przedsiębiorstw oraz pogłębionych informacji o aktualnych, kluczowych zagadnieniach gospodarczych.

Z uwagi na skalę przeprowadzanego badania, jego tematykę i szczegółowość, badanie jest źródłem szybkiej i szerokiej informacji m.in. o wpływie wojny w Ukrainie na przedsiębiorstwa w Polsce.

Moduł skierowano – na zasadzie dobrowolności – do szerokiej grupy przedsiębiorstw, obejmującej większość sektorów polskiej gospodarki i sekcji PKD, ok. 17,5 tys. w prezentowanych obszarach.

Aneks przedstawia poszerzoną, w odniesieniu do Informacji sygnałnej i publikacji, analizę wyników wraz z dodatkowymi wyjaśnieniami metodologicznymi.

Większość pytań w dodatkowym module jest niezmienna, część pytań ma jednak charakter rotacyjny (w cyklu kwartalnym), co pozwala rozszerzyć zakres poruszanych w badaniu zagadnień. Dopuszczalne są również modyfikacje w celu dostosowania badania do aktualnej sytuacji i podstawowych wyzwań, przed jakimi stoją przedsiębiorstwa.

Dodatkowy moduł został podzielony na dwie sekcje – pytań dotyczących wpływu wojny w Ukrainie na koniunkturę gospodarczą oraz pogłębionych pytań o aktualne zagadnienia gospodarcze (inwestycje, procesy cenowe, pracownicy).

Pozwalamy sobie zwrócić uwagę Czytelnika na pewne kwestie interpretacji wyników w przypadku pytania o pracowników z Ukrainy. W pytaniu tym dopuszczalne było równoczesne zaznaczenie po jednej odpowiedzi dla każdego z wariantów („odpływ” i „napływ”), w związku z tym suma wariantów może przekroczyć 100%. Odpowiedź „nie dotyczy” zaznaczana była w przypadku, gdy firma nie zatrudnia pracowników z Ukrainy lub nie zaobserwowała w ubiegłym miesiącu ich „odpływu” czy „napływu”.

Przy interpretacji pytań o charakterze ilościowym, należy mieć na uwadze fakt, że są one zadawane w ramach badania ankietowego koniunktury gospodarczej i należy interpretować je zgodnie z charakterem tego badania.

W badaniu proces agregacji i ważenia odpowiedzi respondentów na dany wariant pytania jest dokonywany zgodnie z metodą stosowaną standardowo w badaniu koniunktury gospodarczej, a opisaną w „Zeszytach metodologicznych: Badanie koniunktury gospodarczej”.

Badanie jest przeprowadzane w okresie od 1 do 10 dnia każdego miesiąca.